

ĎÁBLÍK

Elektronický zpravodaj pro členy a přátele Cally • Číslo 176 • Vychází 4. července 2018

Milí čtenáři,

jen málo komentátorů si všimlo paradoxu, ke kterému došlo poslední červnový pátek v Poslanecké sněmovně. Pravicoví poslanci tu spolu s levicí a ostatními stranami odhlasovali další omezení vlastnických práv cestou tzv „předběžné držby“ v novele zákona o urychlení výstavby dopravní infrastruktury. Ze 160 přítomných poslanců (40 nebylo v práci?) jich pro hlasovalo 156, proti nikdo. Mnozí naopak zatleskali takové jednotě, vždyť jde přeci o dálnice a železnice. Ovšem do prvního seznamu prioritních staveb se „vloudily“ i jezy na Labi, nějaké silnice a také třebas oplocení letiště.

Na vyjmenovaných stavbách tak bude moci investor stavět ještě před tím, než budou nemovitosti vyvlastněny a vypořádány. V katastru budete stále papírovým majitelem, ale na vaší zahradě se již budou prohánět auta. Nebojte však, nějaké peníze dostanete předem, abyste nemuseli bydlet pod mostem, až vám takto zbourají dům. A že přeci nebydlíte nikde u plánované dálnice? Dohoda předkládajících politiků zněla, že na prosazení přelomového zákona je potřeba mít seznam prioritních staveb úzký, ale že se bude každé dva roky přehodnocovat a doplňovat. Zatím tak udrželi na uzdě zájmy energetických firem s energetickými sítěmi, silničářů s kdejakým obchvatem, teplárníků, povodí, plynařů a dalších. Zatím.

Návrh zákona se dočkal i poslanecké tvořivosti, které ani předkladatelé nedokázali zabránit. Nejvíce problémový návrh přinesl celoživotní poslanec Marek Benda z ODS. Znamená fikci souhlasného stanoviska. Pokud některý z úřadů, které se ke stavbě ze zákona vyjadřují a hájí veřejné zájmy od hygieniků po ochranu přírody, nevydá své stanovisko do 60 dnů, bude už navždy považováno za souhlas bez jakýchkoliv podmínek. Ano, některé úřady rozhodují zbytečně liknavě a opravdu nezdravě dlouho. Vedle toho jsou řízení, třeba o výjimkách pro usmrcování chráněných druhů živočichů, která se ne vždy, když nejsou všechny podklady nebo se vede samostatné správní řízení, dá v daném čase stihnout.

Namísto zkvalitňování státní správy a zjednodušování povolovacích řízení pro všechny jdou čeští politici cestou výjimek pro ty největší stavby s výraznými dopady na životní prostředí a zdraví lidí. Nestací, že zákon o urychlení infrastrukturních staveb jim přinášel výjimky, nyní pro některé na seznamu jde o výjimku na druhou. A na obzoru je návrh minulá vlády, která uložila „ministyri pro místní rozvoj a ministru průmyslu a obchodu připravit návrhy pro legislativní úpravy umožňující redukcí počtu dotčených orgánů z hlediska uplatňovaných prioritních veřejných zájmů ve spolupráci s ministrem spravedlnosti a vládním zmocněncem pro jadernou energetiku v termínu do 31. 12. 2020. To vše kvůli novým jaderným reaktorům. Fakt bude líp?

Edvard Sequens

V OBSAHU TAKÉ NAJDETE

Ministerstvo průmyslu nechce posílit práva obcí při výběru úložiště	str. 3-5
Fotoblog: Květnaté pásy prozářily Stromovku a kampus	str. 6-7
Protiprávní postřik pesticidy na Šumavě	str. 8-9
Výsledky ankety „Zelená perla 2017“	str. 17-20

Červnový EU klimatický „Hattrick“

Evropané zefektivní svou spotřebu energie o 32,5 % v roce 2030 a co nejdříve dosáhnou emisně neutrální ekonomiky. Po úspěchu minulého týdne a dosažení dohody o navýšení podílu obnovitelných zdrojů na 32 % v příští dekádě se europoslanci s členskými státy a Evropskou komisí dohodli na finální podobě dvou legislativních dokumentů pro další rozvoj energetických úspor a plnění dlouhodobých klimatických cílů. Jejich splnění zvýší energetickou soběstačnost Evropy, vytvoří nová pracovní místa a sníží účty za dovoz zejména fosilních paliv, které každý den dosahují hodnoty 1 bilion EUR.

“Evropa každý den zaplatí 1 bilion eur na účtech především za dovoz fosilních paliv. Zvýšení energetické efektivity pomůže zachovat miliardy v místní ekonomice. Můžeme je investovat do energeticky úsporných domů, vlastních čistých zdrojů energie, mobility nebo efektivních výrobních technologií. Taková opatření přinesou pracovní příležitosti pro místní evropské podniky a podpoří konkurenceschopnost evropské ekonomiky,” říká Tomáš Charouz, analytik Aliance pro energetickou soběstačnost.

Energetické úspory

Spotřeba energie má v roce 2030 klesnout o 32,5 % oproti základnímu scénáři vývoje z roku 2007 s možností navýšení cíle v roce 2023 - stejně jako v případě obnovitelných zdrojů. Evropský parlament, Komise a členské státy zastoupené v Radě EU se pod taktovkou Bulharského předsednictví po řadě náročných jednání večer 19. června 2018 dohodly na finální podobě směrnice o Energetické účinnosti, která navazuje na aktuálně platný rámec do roku 2020. Pro splnění cíle mají členské státy dosahovat 0,8% reálných ročních úspor energie. Politickou dohodu musí nyní formálně schválit Evropský Parlament a Rada. Členské státy budou poté mít dva roky na implementaci nové legislativy národních řádů.

“Česká republika patří mezi energeticky nejnáročnější země EU. Více energie na jednotku HDP spotřebovává v EU pouze Bulharsko a Estonsko. Jasný plán zvyšování energetické účinnosti pomůže posílit konkurenceschopnost české ekonomiky,” říká Martin Sedlák, programový ředitel Svazu moderní energetiky. *“Výměna osvětlení, zateplení budov, optimalizace zdrojů energie nebo výrobních technologií patří mezi cesty, které mohou snížit částky na fakturách za teplo nebo elektřinu. Využití příležitostí modernizace zlepší také pracovní prostředí zaměstnancům,”* dodává Martin Sedlák

Klimaticky neutrální EU ekonomika

Evropská ekonomika se v “nejbližší možné době” stane emisně neutrální, uvádí kompromisní znění nařízení o správě energetické unie. Evropský parlament v souladu s Pařížskou klimatickou dohodou požadoval dosažení stejného množství produkovaných a spotřebovaných emisí v roce 2050. Podle dohody máme pro udržení globálního oteplování pod 2°C a co nejdříve 1,5°C dosáhnout rovnováhy mezi produkovanými a spotřebovanými emisemi již v polovině tohoto století. Členské země a Evropská komise byly nicméně proti stanovení konkrétního data a výsledná podoba legislativy odsouvá odpovědnost na pozdější období. Nicméně, Evropská komise má do dubna 2019 zveřejnit návrh strategie snižování emisí do roku 2050 v

souladu s Pařížskou dohodou a členské státy mají do konce stejného roku připravit své dlouhodobé strategie snižování emisí do roku 2050. Jde o návrat k národním klimaticko-energetickým plánům do roku 2030. Ty mají členské státy předložit nejpozději do konce roku 2018 s cílem zajistit splnění stanovených evropských cílů.

“Tři klíčové impulsy v podobě nového cíle pro zvýšení podílu obnovitelných zdrojů energie, energetické účinnosti a strategie pro vybudování bezemisní evropské ekonomiky jsou dalším jasným vzkazem pro českou vládu, že se musí pustit do aktualizace Státní energetické koncepce,” říká Martin Sedlák, programový ředitel Svazu moderní energetiky. *“Česká energetická politika se rozchází s aktuálními světovými trendy a třeba do pomalu ujíždějícího vlaku naskočit, jinak mineme příležitost zajistit domácnostem a firmám dodávky čisté a bezpečné energie,”* dodává Martin Sedlák.

Z tiskové zprávy Aliance pro energetickou soběstačnost a Svazu moderní energetiky

Ministerstvo průmyslu nechce posílit práva obcí při výběru úložiště

Platforma proti hlubinnému úložišti se na svém shromáždění členů 7. června v jihočeské Deštné ostře ohradila proti plánu ministra průmyslu a obchodu Tomáše Hünera, nepředložit vládě do konce června 2018 návrh zákona o zapojení obcí do procesu výběru hlubinného úložiště. Ministr tak popírá své

sliby i vládní usnesení, které po něm předložení požaduje.

Členové Platformy také kritizovali postup Správy úložišť radioaktivních odpadů, která bez jasně nastavených pravidel výběru hodlá v letošním roce vybrat čtyři z devíti lokalit pro další geologické práce a vedle toho na všech devíti lokalitách požádala o stanovení nových průzkumných území s platností do roku 2025. Takový postup je nesmyslný a posiluje nedůvěru nejen v transparentnost procesu, ale také vzbuzuje nejistotu, zda nalezené místo bude skutečně garantovat nejlepší dostupnou bezpečnost po dlouhé stovky tisíc let.

Platforma proti hlubinnému úložišti na dnešním jednání rozhodla o přijetí nových členů – obcí Krty, Petrohrad a Valeč. Platforma tímto nyní sdružuje 44 členů – 31 dotčených měst a obcí a 13 spolků a zastupuje tak významnou část obyvatel lokalit vybraných pro hledání konečného úložiště.

Platforma si také zvolila nového mluvčího, kterým se od 4. října v rámci pravidelné rotace stane Martin Schenk, předseda spolku Nechceme úložiště Kraví hora.

Petr Nohava, mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti řekl: *„Bez jasných pravidel a slibovaného zákona o úložišti není možné v procesu výběru lokality pokračovat. Pro vznikající vládu by zajištění férového procesu bylo příležitostí přispět k řešení více jak 15 letého problému. Ale jak vidno, bude promarněna.“*

Více o Platformě na www.platformaprotiulozisti.cz .

Petr Nohava, starosta obce Pluhův Žďár a mluvčí Platformy proti hlubinnému úložišti

Hra na přípravu zákona opět bez výsledku

Ministr průmyslu Tomáš Hüner odešel z funkce, aniž splnil, co nasliboval nejen starostům obcí, kde stát hledá místo hlubinné geologické úložiště vysoceradioaktivních odpadů. Totiž, že do konce června, do termínu, který mu uložila vláda, předloží návrh zákona o zapojení obcí do procesu výběru. Jeho absence je jeden z důvodů, proč je u nás tak vyhocený spor mezi dotčenými samosprávami a zástupci státu.

Konečné úložiště je zátěž na mnoho generací. Je to velká stavba, v podstatě hlubinný důl, která se bude připravovat desítky let a další nejméně stovku má být v provozu. Po tu dobu budou přijíždět transporty s vysoce nebezpečným odpadem, ten se bude muset přebalit do nových kontejnerů a postupně ukládat do vyrubaných prostor. Tak výrazný zásah do života okolních obcí nelze udělat bez souhlasu jejich obyvatel, kteří rozhodnou o kvalitě života nejen svých dětí, ale i pravnuků svých pravnuků.

Obě země, které se přiblížily stavbě úložiště – Švédsko a Finsko, se nebály dát hlas lidem. Také evropská směrnice Rady 2011/70/EURATOM požaduje, aby se veřejnost mohla účinně účastnit rozhodování týkajícího se nakládání s vyhořelým palivem a radioaktivním odpadem. Se vznikem zvláštního zákona, který bude upravovat postavení obcí a jejich občanů při výběru úložiště, počítá i nový český atomový zákon.

Kdo trochu sleduje tuzemské dění okolo hledání úložiště, nemohla ho aktuální situace překvapit. Ministerstvo průmyslu hraje tuhle hru na přípravu-nepřípravu zákona už nějaký ten rok a vina tedy jde i za pány Kubou, Cieńciaľou, Mládkiem či Havlíčkem.

Již Pracovní skupina pro dialog o hlubinném úložišti, v níž působili zástupci státu a obcí i občanů z vybraných lokalit, dospěla po právních analýzách k závěru, že dnes platné české zákony nedávají starostům mnoho možností hájit zájmy svých občanů. Proto připravila a v prosinci 2012 i odsouhlasila návrh nového zákona, který by postavení obcí zlepšil. A ministerstvo ho schovalo do šuplete. To mnohým otevřelo oči poprvé.

Po volbách jsme se nechali přesvědčit, že to nyní bude jinak, a v srpnu 2015 vznikl v obnovené pracovní skupině na základě původního návrhu nový. Rada vlády pro energetickou a surovinovou strategii jeho věcný záměr promptně odsouhlasila v září 2015, aby se další příprava opět dočkala účelového zdržování na ministerstvu průmyslu. Do vlády se tak zákon dostal až v lednu 2017. Jak vyšlo najevo, nedokázali ale zodpovědní úředníci principy a potřebnost zákona vysvětlit ostatním rezortům a legislativní radě vlády nepředali dvě právní analýzy dokládající konformitu s Ústavou, což přispělo k jeho odmítnutí vládou. Ta nicméně uložila zpracovat návrh nový a předložit jej do konce června 2018.

Nový návrh měl vzniknout v k tomu ustavené mezirezortní expertní skupině. Zápisy z jednání ale ukazují, že ani po roce a půl žádný nevznikl. A dokonce, že třeba zástupce ministerstva životního prostředí ani v prosloužených termínech nedodal počáteční podklady. Přestože ministr Brabec rád jezdí po jednotlivých „úložišťových“ lokalitách a nechává se slyšet, jak je třeba respektovat hlas obcí. Ani starostové, které ministr přizval do expertní skupiny v samém závěru jejího mandátu, žádný návrh do ruky nedostali.

Správa úložišť radioaktivních odpadů se nechala slyšet, že by vláda nyní měla prodloužit termín na přípravu zákona, aby šaráda mohla pokračovat. Zda to budou akceptovat starostové, kteří se už dvakrát spálili, je tedy otázkou. Určitě by ale do přijetí zákona a také do předložení jasných a nezpochybnitelných

kritérií a postupu výběru úložiště měla Správa úložišť práce na výběru lokalit zastavit. Ani do fotbalu se přeci nepustíte bez předchozí znalosti pravidel a tady jde o mnohem, mnohem více, než jen o hru.

Edvard Sequens

VYŠLO

Zpravodaj JADERNÝ ODPAD 1/2018

Správa úložišť radioaktivních odpadů předpokládala, že u jaderných elektráren budou lidé vůči úložišti vstřícní, ale v případě nové lokality u Dukovan se přepočítala. Rychle tu poznali, že s nimi zástupci státu nejednají fér a výsledkem je kromě jiného referendum v Jaroměřicích nad Rokytnou, ve kterém místní záměr odmítli. V novém čísle zpravodaje **JADERNÝ ODPAD 1/2018** představujeme jeho výsledky.

I přes prohrané soudní spory nyní SÚRAO žádá o povolení geologických průzkumů na všech devíti lokalitách s platností do roku 2025. A chce po obcích důvěru, že povolení u těch, které nebudou letos vybrány do dalšího kola, vyhodí. Jenže fakt, že opět nebyl předložen očekávaný zákon o zapojení obcí do výběru úložiště, mnoho důvěry nezbuzuje. Že to může být i jinak a co se děje s vyhořelým jaderným palivem v zahraničí, ukáže rozhovor s Janem Haverkampem a ohlédnutí za mezinárodní konferencí, která se v dubnu konala v Praze.

Edvard Sequens

Veronica a Bedrník s Callími tématy

Aktuální čísla časopisů Veronica a Bedrník se shodou okolností věnují tématům, která jsou blízka i Calle, takže jsme byli osloveni, abychom se do jejich tvorby autorsky zapojili. Veronica 2/2018 se zaměřuje na téma „Nová divočina“ a kromě jiného v ní najdete články „Městské trávníky - odkladiště psích exkrementů, nebo rozkvetlé louky?“ od Jiřího Řehounka a Miloslava Jirků nebo „Květnaté pásy aneb Jak vytvořit přírodní oázu v městské poušti“ od Kláry Řehounkové a Lenky Šebelíkové. Některé články z nového čísla se můžete přečíst také na <http://www.casopisveronica.cz/index.php>.

Časopis pro ekogramotnost Bedrník si vybral téma „Obnovujeme přírodu“ a informuje mimo jiné o aktivitách Cally v přírodě blízce obnově, projektu Gymnázia Jírovce na českobudějovickém tankodromu aj. Více o bedrníku se dozvíte na <http://www.e-bedrnik.cz/>.

Jiří Řehounek

Květnaté pásy prozářily Stromovku a kampus

V červnu jste mohli zastihnout v plném květu tzv. květnaté pásy, které byly vysety v budějovickém parku Stromovka a také v areálu Jihočeské univerzity a Biologického centra AV ČR. Botanický a entomologický monitoring pásů zajišťuje tým biologů z PŘF JU, BC AV ČR a Cally. Pokud jste se k pásům nedostali, můžete se podívat alespoň na dnešní fotoblog.

Jiří Řehounek

Lžín bez břehulí

Poprvé po mnoha letech se naše snaha o obnovu lžínské hnízdní stěny pro břehule minula účinkem. Břehule letos nepřiletěly. Nemuselo by nás to tolik mrzet, protože stěna je i tak malým rájem třeba pro samotářské včely a další blanokřídlý hmyz, a to včetně ohrožených druhů. Materiál v pískovně postupně s dalším odtěžováním ztrácí kvalitu a břehule se mohly prostě přestěhovat za lepším.

Horší je, že našich nejmenších vlaštovek opravdu ubývá. Máme k dispozici data, která sbíral Petr Heneberg v letech 1999 a 2009 a už tehdy to byl u břehulí populace pořádný sešup. Tehdy během deseti let poklesly odhadované stavy jihočeských břehulí z 4 875 hnízdních párů na 2 070 párů a počet hnízdišť se snížil o více než polovinu. Příští rok by bylo proto vhodné sčítání opět po deseti letech zopakovat.

Lžínské břehule se alespoň zčásti přesunuly do blízké kolonie na nově vytvořeném hnízdišti u Veselských pískoven, kde probíhají po letech opět těžební aktivity. Dozvěděli jsme se to během exkurze, kterou vedl právě Petr Heneberg a při kroužkování zachytil svůj kroužek ze Lžína. Aktivní dobývací prostory se tak při současném úbytku a zarůstání tzv. selských pískoven stávají jednou z posledních šancí, jak břehule v naší přírodě zachovat.

Jiří Řehounek

Evropská komise zaráží hřebík do rakve druhové pestrosti naší krajiny

Evropská komise (EK) zveřejnila s napětím očekávaný návrh reformy Společné zemědělské politiky. Nové plány, které počítají s omezením peněz pro ochranu životního prostředí až o 80 %, doslova šokovaly ochránáře. Podle nové politiky to budou samy členské státy, kdo bude mít více pravomocí rozhodovat o zemědělských dotacích. Reforma ale postrádá účinné nástroje, které by zabezpečily ochranu životního

prostředí a přírodních zdrojů a nechává tak volný prostor pro škodlivé dotace, které podporují intenzivní zemědělství.

Sliby EK o nové a ambicióznější politice ochrany životního prostředí a klimatu zůstaly nenaplněné. Reforma je založená na zbožném přání, že cíle EU naplní samy členské země, které upřednostní veřejné zájmy před zájmy úzkých lobbistických skupin. „*Posledních 20 let fungování Společné zemědělské politiky Evropské unie je jasným důkazem, že to nebude fungovat. Přestože naše krajina čelí celé řadě problémů, které mohly být odpovídajícím způsobem zohledněny už při návrhu stávajících podmínek zemědělských dotací, zájmy*

silných lobbistických skupin nakonec dostaly přednost,“ varuje Václav Zámečník z ČSO a dodává: „*Pokud budou mít členské země vyšší pravomoci, ale zároveň nebude zvýšena jejich zodpovědnost za dosahování společných cílů, odstartuje to závody v dotování produkcí ve vybraných sektorech, stoupne míra nadprodukce a to bude mít devastující vliv na stav krajiny a povede to ke kolapsu mnoha farem*“.

Návrh reformy Společné zemědělské politiky EU nepřináší skutečnou změnu, kterou Evropská krajina nezbytně potřebuje, a selhává ve třech hlavních oblastech:

- Ignoruje masivní úbytek druhů zemědělské krajiny, způsobený tím, že nebyly vyčleněné peníze, které by podpořily šetrné hospodaření včetně financování soustavy Natura 2000.
- Nepředstavuje věrohodné nástroje, které by skutečně mohly vést k přechodu na udržitelné hospodaření a naopak vytváří prostor pro škodlivé dotace.
- Zcela přehlíží potřebu změnit špatné spotřebitelské návyky, jako jsou nezdravé stravování nebo plýtvání potravinami.

Komise tímto návrhem doslova převálcovala a smetla hlasy více než čtvrt milionu (80 %) lidí, kteří v konzultaci EK požadovali radikální změnu a ignoruje dokonce i hlasy většiny farmářů, podle kterých nedělá Společná zemědělská politika dost pro ochranu životního prostředí. Na tahu jsou nyní členské státy a Evropský parlament, kteří mohou stále odvrátit katastrofu hrozící našemu životnímu prostředí. Je na čase, aby se představitelé států, ministři financí a lídři politických stran začali chovat zodpovědně vůči dalším generacím a hájili veřejné zájmy.

Původní tisková zpráva v angličtině: <https://www.birdlife.org/europe-and-central-asia/pr/1-June-2018>

Tisková zpráva ČSO (redakčně upraveno)

Protiprávní postřik jedovatými pesticidy v Národní přírodní rezervaci Černé a Čertovo jezero

Správa CHKO Šumava potvrdila rozhodnutí povolit státnímu podniku Lesy ČR aplikaci chemických postřiků v Národní přírodní rezervaci Černé a Čertovo jezero. Postřiky jedovatými pesticidy jsou přitom v národních přírodních rezervacích přísně zakázány. Podle Hnutí DUHA udělila Správa výjimku z tohoto zákazu k „asanaci“ polomu protizákonně. Hnutí DUHA přitom v nedávné minulosti v podobném případě vyhrálo soudní proces se Správou NP Šumava, kterým byla zrušena nezákonná rozhodnutí o povolení toxických postřiků a tzv. insekticidních sítí za ředitele Jana Stráského.

Hnutí DUHA se proti rozhodnutí odvolá. Správa ovšem vyloučila odkladný účinek odvolání, což znamená,

že Lesy ČR mohou po 15. červenci v národní přírodní rezervaci začít stříkat jedovaté pesticidy a konečné verdikty ministerstva nebo posléze soudů padnou až s dlouhým časovým odstupem po aplikaci chemie. Hnutí DUHA proto zvažuje i jiné právní postupy, které by mohly rozhodnutí Správy zvrátit.

Chemický postřik nezabije pouze kůrovce, proti kterému je nasazen, ale veškerý hmyz, který s ním přijde do kontaktu. Oběti se vždy stanou ve významném množství i druhy, které kůrovce požírají. Bylo prokázáno, že v místech aplikace těchto látek dochází i ke zvýšenému úhynu mláďat hmyzožravých ptáků, kteří otrávený hmyz sezobají. K těm patří v této oblasti i kriticky ohrožený tetřev hlušec. Hnutí DUHA upozornilo, že tetřevi kvůli narušení okolních lesů těžbou mohou v jarním a letním období využívat polom jako místo k hnízdění a úkryt.

Hnutí DUHA v rámci správního řízení doložilo odbornými studiemi negativní vliv používání jedovatých pesticidů včetně populace tetřevů. Studie profesora Jaroslava Červeného a jeho spolupracovníků například výslovně uvádí: „*Negativní vliv používání biocidů vůči populacím tetřevovitých je uváděn jako jeden z důvodů poklesu populací těchto druhů v recentní době, což znamená v rámci managementu zvláště chráněných druhů a předmětů ochrany Ptačí oblasti Šumava jejich používání vyloučit*“.

Správa CHKO Šumava však překvapivě napsala stanovisko, ve kterém možnost významného negativního vlivu na předměty ochrany vylučuje (!) a výjimku Lesům ČR vydala. Hnutí DUHA označilo takový postup za brutální porušení právního procesu.

Hnutí DUHA zároveň upozornilo, že Národní přírodní rezervaci Černé a Čertovo jezero těžce zdevastovalo postupné kácení kůrovcem napadených stromů a následných větrných polomů, které Správa Lesů ČR v minulosti umožnila. Z velké části rezervace jsou tak nyní obrovské holiny. Další pokračování “asanace” ani tímto způsobem již není možné. Podle ekologické organizace musí Lesy ČR zasáhnout proti kůrovci v níže položených partiích lesů, nikoliv v přirozených horských smrčínách, a už vůbec ne v národní přírodní rezervaci. Použití jedovaté chemie není náhradním řešením, ale jen “vytloukání klínu klínem”.

Jaromír Bláha, expert na ochranu lesů Hnutí DUHA, řekl: „*Jedovaté pesticidy by se neměly používat ani v hospodářském lese, natož v chráněných územích. Tam je riziko rozmnožení kůrovce “menším zlem” než následky chemických postřiků. Otrávené stromy totiž zabijí často víc jiného hmyzu než samotných kůrovců. Umírají tak i přirození nepřátelé kůrovce, kteří jej hubí, jako jsou například brouci pestrokrovečníci, lumčici, chalcidky a mnoho dalších. Jedy se pak přes otrávené brouky dostávají dál do potravních řetězců. Bylo prokázáno, že v lesích, kde byly postřiky použité, kvůli tomu umírají mláďata hmyzožravých ptáků, například sýkorek. V oblasti Černého a Čertova jezera takto mohou působit na kriticky ohrožené tetřevy. Výzkumy ukázaly, že suché stromy po kůrovci lesním zvířatům, houbám i rostlinám nevadí a mnohým dokonce prospívají, ale ničivé dopady na ně má těžba se vznikem holin a degradovanou lesní půdou nebo dokonce jedovatá chemie.*“

Z tiskové zprávy Hnutí DUHA

Deset brouků, kteří vás můžou zabít

Hysterický tón bulvárních titulků stěží někoho překvapí. A když dojdou vraždy, loupeže a vysoká politika, přijde obvykle řada na nebezpečí číhající v přírodě. Například v titulku na serveru TV NOVA „*Brouci, kteří dokážou zabíjet: Na tyhle běžně narazíte i u nás*“. Z kontextu dedukuji, že jde o zabíjení lidí.

První nesmysl představuje už samotný titulek, protože čtyři z deseti vyjmenovaných druhů vůbec nejsou brouci. Spleštule a bodule patří mezi ploštice, přástevník a bekyně jsou motýli. A pokud už teď přemýšlíte, jakže vás tihle hmyzové mohou zabít, vězte, že nijak. Stejně jako roháč, prskavec nebo drabčák

břehový. Jisté nebezpečí asi hrozí u majky a puchýrníka, pokud byste je tedy pojedli. Což je dobré vysvětlit malým dětem, neb dospělé by to asi nenapadlo.

Jestliže však článek uvěříte, nezbyvá, než pořídit zásoby Biolitu a zařídit se podle autorovy rady: „*V zásadě tedy platí – kochejte se brouky a hmyzem jen očima, ale kontaktu s nimi se snažte za každou cenu vyhnout.*“ Obzvláště pokud jste entomologové.

Jiří Řehounek

Co dělat, abychom zachránili lesy

Hnutí DUHA předali vládě komplexní balíček propracovaných návrhů, které řeší příčiny plošného hynutí českých lesů a vedou k jejich celkovému ozdravení. Návrh je zde: www.bit.ly/lesy-balicek, krátké shrnutí zde: www.bit.ly/lesy-balicek-shrnuti. Podle desítek lesníků a biologů, kteří spolu s Hnutím DUHA tyto návrhy po několik měsíců připravovali, je nezbytné změnit přístup k lesům tak, aby zahrnoval především environmentální a sociální funkce, nejen produkci dřeva pro rychlý zisk. Cílem je co nejrychleji přeměnit monokultury smrků a borovic na mnohem odolnější - druhově i věkově pestré lesy. Hospodaření v nich musí být šetrné a musejí zahrnovat i místa pro divokou přírodu.

Proto je nutné:

- změnit pravidla pro lesnické hospodaření - zákony a vyhlášky tak, aby podporovaly pestré lesy bez holosečí a nadbytečného množství zvěře, která spásá mladé listnáče, i zákonné zadání pro s.p. Lesy ČR,
- změnit nastavení dotací, aby podporovaly biologickou rozmanitost lesů a tím jejich stabilitu namísto stavebních investic,
- rozšířit v lesích vlastněných státem pravidla šetrného hospodaření podle certifikace FSC, která zabezpečuje udržitelné, šetrné hospodaření i místní zaměstnanost,
- změnit zadání pro státní podnik Lesy ČR tak, aby hospodařil ve veřejném zájmu s prioritou mimoprodukčních funkcí, a změnit současný způsob zadávání zakázek pro obří těžařské firmy, který

poškozuje lesy, má negativní sociální dopady a je nepružný.

Balíček obsahuje návrhy konkrétních změn, které je zapotřebí udělat v zákonu o lesích a navazujících vyhláškách, zákonu o myslivosti a zákonu o ochraně přírody a krajiny. Připomíná schválení nového zákona o státním podniku Lesy ČR, který by podporoval trvale udržitelné hospodaření ve veřejném zájmu. Státních podniků Lesy ČR a Vojenské lesy a statky se týká i návrh rychlého zavedení pravidel šetrného hospodaření podle mezinárodně uznávané certifikace FSC. Tento krok pro

ozdravení lesů lze provést okamžitě [2]. Přejít na trvale udržitelné lesnictví si zaslouží finanční podporu, a to zvláště pro soukromé majitele lesů. Je nutné změnit zadávání zakázek a obchodní model u Lesů ČR – opustit takzvanou „Dřevěnou knihu“, oddělit prodej dřeva od ostatních činností a vrátit jej od soukromých těžebních společností zpět pod kontrolu správců státních lesů. Pěstování lesa a těžbu by měli vykonávat přímo zaměstnanci státních lesů a jen část na zakázku malé místní firmy a živnostníci.

Balíček řešení nazvaný „*Co dělat, abychom zachránili lesy*“ představuje odborně prodiskutovaný souhrn hlavních kroků, na kterých by měla vláda a Poslanecká sněmovna bezodkladně pracovat, pokud chce v budoucnu předcházet rozpadu našich lesů. Hnutí DUHA bude o balíčku pro zdravé lesy jednat s příslušnými ministerstvy, s poslanci a senátory, správci lesů a odborníky z univerzit. K zásadní změně hospodaření v lesích vyzývá kromě Hnutí DUHA, vědců a části lesníků i více než 11 000 tisíc signatářů výzvy www.zachranmelesy.cz.

Premiér Andrej Babiš už před několika týdny veřejně prohlásil, že se bude vláda krizí v lesích intenzivně a průběžně věnovat. Dosud přitom přichází pouze s návrhy, které neřeší příčiny, ale výhradně důsledky. Vládou slibované vagóny na odvoz dřeva, feromonové pasti a postřiky, pod kterými hyne veškerý hmyz, nevyřeší příčiny lesní kalamity zasahující už podle vlády na území čtyř krajů.

Josef Fanta, emeritní profesor Univerzity ve Wageningen, řekl: „*Prvotní příčinou, která otevřela cestu ke vzniku současného kritického stavu českého lesnictví, není sucho a kůrovec, ale nesprávně nastavená lesnická politika. Jeseníky jsou teprve začátek. Podobné situace jsou na spadnutí na Českomoravské vysočině, v Novohradských horách i jinde. Vzniklá situace je ukázkou toho, jak si jednostranně pojatá lesnická ekonomika pod sebou podřezává svou vlastní větev.*“

„*Je na čase, aby si politické vedení země uvědomilo, že les tady není jen pro dřevo. V nových klimatických podmínkách budou mít sekvestrace uhlíku, retence vody, nabídka pracovních příležitostí na venkově a další ekosystémové služby lesa větší hodnotu, než jaká se jim přiznávala dosud. Je přitom na místě přihlídnout i k zodpovědné pozici státního podniku Lesy ČR: v lesnických vyspělých zemích Evropy je pravidlem, že hospodaření ve státních lesích musí být příkladem pro ostatní majitele lesů. Je na čase, aby se situace podniku Lesy ČR stabilizovala, aby i on mohl plnit tuto funkci.*“

Miroslav Svoboda, profesor ekologie lesa z České zemědělské univerzity, řekl: „*Probíhající klimatická změna představuje zásadní výzvu pro lesy a lesní hospodářství v ČR. Pro vyřešení aktuálních problémů potřebujeme zásadně změnit přístup k našim lesům a hlavně opustit stávající schémata v péči o lesy v ČR. Pouze tak předáme další generaci zdravé lesy, které plní všechny funkce, které od nich společnost očekává.*“

Tisková zpráva Hnutí DUHA (redakčně kráceno)

Průjezd mladou alejí na Tábořsku je bezpečnější

Parta dobrovolníků s místními lidmi a členy spolku Arnika v sobotu natřela 115 stromů podél silnice z Čenkova do Dobřejic. Bílé reflexní pruhy jsou jednoduchým opatřením, které pomáhá zvyšovat bezpečnost provozu. Akci uspořádala Arnika ve spolupráci s místními obyvateli a silničáři. Uskutečnila se díky podpoře 246 dárců, kteří přispěli do sbírky Plechovka pro alej 133 tisíc korunami. Zájem o sbírku ukazuje, že česká veřejnost vnímá stromy u cest a silnic jako hodnotu, kterou je dobré opatrovat. To je dobrá zpráva pro stovky stromořadí v celé zemi.

S kartáči a stříkací pistolí tentokrát do aleje vyrazil tým Arniky podpořený osvědčenými dobrovolníky, kteří pomohli i v předchozích letech. Technické zázemí a propagaci akce se podařilo zajistit s podporou místní samosprávy, firmy Briklis a pana Jozefa Kluzáka z Čenkova. Všech 115 stromů účastníci natřeli v rekordním čase do sobotního odpoledne. Na nátěr kmenů bylo použito něco málo přes 38 kg bílé netoxické barvy Balakryl.

Na bílé pruhy pro stromy přispěla také Ing. arch. Věra Kučová z Národního památkového ústavu, která říká: „Aleje pokládám za zcela zásadní projev racionální a estetické kultivace krajiny,

civilizační dědictví a tradici našeho kulturně-historického prostoru, tedy fenomén, na který musíme být pyšní a hlavně vlídní, i za cenu radikálních dopravních úprav, zpomalení dopravy, a podobně. Jsem moc ráda, že se jim Arnika systematicky věnuje.“

V Jihočeském kraji v posledních několika letech stromořadí podél silnic viditelně ubylo a v krajině je to vidět. Stovky stromů byly vykáceny podél silnic I. třídy kvůli rekonstrukcím vozovky, u silnic II. a III. třídy chybí za poslední rok dokonce 2 tisíce stromů zejména kvůli extrémně větrnému počasí. Javorová alej podél silnice z Čenkova na Dobřejice je na tom zatím poměrně dobře. Z obou stran je zemědělská půda a alej je tedy významným prvkem chránícím silnici i její uživatele před nečasem v otevřené krajině. Stromy ještě nedosáhly seniorského věku a mohli bychom využívat jejich přínosů ještě desítky let.

Reflexní značení stromů u silnic je považováno za jednoduchý a účinný prvek pasivní bezpečnosti. S podporou dárců a dobrovolníků z celé republiky Arnika od roku 2009 natřela bílé pruhy na více než tisícovce stromů v 9 alejích ve Středočeském, Moravskoslezském, Zlínském kraji a na Vysočině.

Tisková zpráva Arniky

V Kaplici opět padly zdravé, kvetoucí lípy

Tentokrát bylo kácení legální, tj. s posvěcením úřadů. Důvodem je realizace stavebních úprav s vytvořením kruhového objezdu na křižovatce Omlenické a Linecké ulice. Dvě lípy byly relativně zdravé a právě kvetly. Jejich odstranění v květu považuji za velmi neetické. Takové kácení by mělo být velmi výjimečné. Lípy byly součástí parku a zajišťovaly stabilitu lipového porostu kolem památníku padlých z II. světové války. Stromy podle dendrologického posudku nikoho neohrožovaly a byly bezpečné.

Město Kaplice, jako investor stavby, uvádí, že stavebními úpravami kolem památníku se celková situace zlepší. Bude vytvořen kruhový objezd, zúží se průjezdní profil, budou rozšířeny chodníky a vzniknou nová parkovací místa. Dojde prý ke zvýšení bezpečnosti chodců a zklidnění dopravy.

Nic proti tomu. Nejsem však přesvědčená, že dojde k celkovému zlepšení situace. V dané městské části se nepochybně zhorší mikroklima, neboť ubyly stromy, které čistí a ochlazují klima. Listnaté stromy, především domácího původu, jsou velmi důležité, zvláště ve městech. Ony čistí vzduch od polévatého prachu a emisí z aut a ochlazují ho. Strom je vlastně luxusní klimatizační zařízení s výkonem o řád vyšším, než nejlepší technická zařízení. Stromy jsou rovněž důležité i z estetického hlediska. Celá léta nás obdařují stínem a vůní v době květu.

Projekt k těmto stavebním úpravám vznikl již před čtyřmi lety a byl dostatek času na to, aby byl celý záměr dostatečně konzultován s občany. Pravdou je, že Hnutí DUHA Č. Budějovice podalo odvolání proti rozhodnutí místního odboru životního prostředí, který kácení povolil, ale jak už jsem napsala, žadatel měl dost času i na podání žádosti o kácení. Také jsem přesvědčena, že jakýkoliv projekt má být přizpůsoben zdravým stromům a ne naopak.

Za odstraněné lípy je sice nařízena náhradní výsadba 20 nových stromků, ale problém je v tom, že ubudou stromy právě v tomto místě a zároveň ubyde i zelená plocha, na které by stromy mohly růst. V době klimatických poruch budou mít nové stromy horší podmínky pro svou existenci, jak díky suchu, tak zhoršením kvality životního prostředí.

Růžena Šandová, Kaplice

Hlasujte v anketě Strom roku 2018!

Odstartovalo hlasování o Strom roku 2018, v němž se bude rozhodovat o stromu s nejzajímavějším příběhem a největší podporou veřejnosti. Dvanáct kandidátů z jedenácti krajů usiluje o odborné ošetření a postup do evropského kola soutěže. Hlasování v anketě je zpoplatněné a finance získané pro jednotlivé finalisty se využijí k jejich ošetření či novým výsadbám.

Hlasujte do 25. září 2018! Zde: <http://www.stromroku.cz>

Nadace Partnerství

V záchranných stanicích "sklízí" mláďata

Už dva měsíce se naše země potýká s teplotními rekordy a hlavně suchem. Děti sice ocení možnost koupání, ale horko v kombinaci s dlouhotrvajícím suchem je vražedná kombinace jak pro seniory, tak pro veškerá zvířata. Přívalové deště pak někde pouze dokonají dílo zkázy.

Zatímco domácí a hospodářská zvířata mají svého majitele, který by jim měl zajistit takové podmínky, aby si s vedry poradila, u zvířat ve volné přírodě tomu tak samozřejmě není. Absence vodního zdroje může způsobit, že v ulicích ale i ve volné přírodě začne z ničeho nic přibývat vyčerpaných či umírajících ptáků a drobných savců. A že přírodní koloběh opravdu funguje, lze dokázat na příkladu dravců a sov. Kvůli suchu

a nedostatku potravy drobní hlodavci odchovávají minimální počet mláďat a v důsledku toho dravci a sovy nemají čím krmit své mladé. Do záchranných stanic se tak dostávají mláďata těchto ptáků dehydrovaná a zcela vyčerpaná. Jen málokterá se podaří zachránit.

Pomoc však může každý z nás. Na zahradu, římsu, nebo i jen okenní parapet stačí umístit nízkou misku či podkvětník s vodou. Ihned zjistíte, že vaše okolí je plné života – vrabci, kosi, drozdi, ježci, kuny... Pijí a pijí, mnozí se osvěží také koupelí. Nezapomeňte vodu pravidelně doplňovat a čistit. Zvířata vám poděkují!

Trpí ovšem také ptáčata v hnízdech či mláďata netopýrů odchovávaná ve spárách domů a pod rozpálenými střechami, do kterých vodu nedostanete. Mláďata rorýsů, jiříček, vlaštovek a dalších ptáků ve vedrech předčasně vyskakují z hnízd. Velmi často se jedná o mláďata, která by bez lidské pomoci nepřežila. V takových případech je vždy nutné zavolat odbornou pomoc.

Najdete-li vyčerpaného či jinak handicapovaného živočicha, využijte aplikaci pro chytré telefony Zvíře v nouzi, kontaktujte záchrannou stanici (kontakty také na www.zachranazvirat.cz), případně centrální dispečink záchranných stanic na telefonu 774 155 155. Záchranné stanice Národní sítě koordinované ČSOP v současné době zažívají opravdu perné dny. Od května přijaly na dva tisíce mláďat! Zastaví se nejdříve po prázdninách.

Převzato z <http://www.zvirevnouzi.cz/2018-06-11/v-zachrannych-stanicich-sklizi-mladata/>. Redakčně upraveno a kráceno

CVVM se v sociologickém výzkumu věnovalo životnímu prostředí

V květnovém šetření se Centrum pro výzkum veřejného mínění SOÚ AV ČR, v.v.i., věnovalo tématu ochrany životního prostředí v České republice. Pokud jde o obecné hodnocení toho, jak se podle veřejnosti stará ČR o ochranu životního prostředí, více než polovina dotázaných (54 %) vyjádřila názor, že starost ČR o životní prostředí je přiměřená. Za nedostatečnou označily ochranu životního prostředí v ČR dvě pětiny (39 %) respondentů a pouhá 2 % oslovených se domnívala, že se stát stará o ochranu životního prostředí příliš mnoho.

Ve srovnání s loňským rokem došlo v rozložení názorů k mírnému statisticky významnému posunu. Byl zaznamenán pokles podílu odpovědí „přiměřeně“ (o 4 procentní body) a nárůst podílu odpovědi „nedostatečně“ (o 5 procentních bodů). Rozložení odpovědí se znovu po dvou letech pozitivnějšího hodnocení vrací téměř na úroveň roku 2015. V dlouhodobém časovém srovnání pak můžeme vidět, že v průběhu druhé poloviny minulého desetiletí až do roku 2010 se hodnocení péče ČR o životní prostředí kontinuálně zlepšovalo, v letech 2012 a 2013 pak došlo k určitému zhoršení, které mohlo souviset se silnou nedůvěrou veřejnosti k tehdejší vládě.

Z vybraných úřadů a institucí je nejlépe hodnocena aktivita obecních úřadů (55 % kladných odpovědí) a ekologických organizací (51 % kladných odpovědí). Prakticky vyrovnané podíly kladného i záporného hodnocení najdeme u ministerstva životního prostředí (43 % hodnotí jeho činnost dobře, 43 % špatně),

krajských úřadů (36 % dobře, 35 % špatně) a Evropské unie (35 % dobře, 39 % špatně). Negativní názor převážil v případě hodnocení činnosti vlády (32 % pozitivních, 51 % negativních odpovědí) a nejméně příznivě je hodnoceno působení parlamentu (25 % pozitivních, 51 % negativních odpovědí). Za povšimnutí stojí, jak mnoho dotázaných neumí zhodnotit činnost uvedených institucí. V případě parlamentu, krajských úřadů a Evropské unie je to zhruba čtvrtina či více, ale i na úrovni ostatních úřadů či institucí je to více než desetina souboru.

V aktuálním výzkumu bylo oproti roku 2016, kdy byla otázka položena naposledy, zaznamenáno zhoršení hodnocení činnosti v ochraně životního prostředí v případě obecních úřadů (pokles kladného hodnocení o 9 procentních bodů a k vzestupu negativního hodnocení o 6 procentních bodů), Pokles kladného hodnocení, který však není provázen nárůstem toho negativního, jsme pak zaznamenali v případě krajských úřadů (pokles kladného hodnocení o 5 procentních bodů), vlády, Ministerstva životního prostředí a ekologických organizací (pokles kladného hodnocení shodně o 4 procentní body). Pokles negativního hodnocení jsme naopak zaznamenali u hodnocení Evropské unie (pokles o 5 procentních bodů).

V další otázce měli respondenti hodnotit situaci v souvislosti s různými aktivitami nebo skutečnostmi, jež různým způsobem ovlivňují stav životního prostředí. Z výsledků vyplývá, že kriticky se naprostá většina občanů staví k zatížení životního prostředí silniční dopravou (82 % situaci hodnotí jako špatnou, jen 15 % jako dobrou), k (nedostatečné) šetrnosti k přírodním plochám při výstavbě (73 % špatná, 20 % dobrá), k opatřením proti suchu (72 % špatná, 15 % dobrá), k dopadu těžby nerostných surovin na životní prostředí (70 % špatná, 19 % dobrá), k dopadu těžby dřeva na životní prostředí (69 % špatná, 21 % dobrá), k chování podniků a firem k životnímu prostředí (68 % špatná, 24 % dobrá) a k postihu těch, kdo poškozují životní prostředí (67 % špatná, 21 % dobrá). Ostatní zkoumané položky jsou hodnoceny příznivěji, ale i u nich kritické hodnocení situace výrazně převažuje nad pozitivním, které se u nejlépe vnímaných položek pohybuje okolo dvou pětin, což se týká úspornosti spotřeby surovin a energií ze strany občanů (43 % dobrá, 50 % špatná), využívání obnovitelných zdrojů energie (38 % dobrá, 47 % špatná) a chování občanů k životnímu prostředí (37 % dobrá, 61 % špatná). Na úrovni necelé třetiny se pak pozitivní hodnocení pohybovalo v případě přísnosti zákonů na ochranu životního prostředí (32 % dobrá, 55 % špatná) a dopadu zemědělské činnosti na životní prostředí (31 % dobrá, 60 % špatná).

Oproti minulému šetření z loňského května se výrazně zhoršilo hodnocení situace v případě dopadu zemědělské výroby na životní prostředí (vzestup negativního hodnocení o 10 procentních bodů, pokles pozitivního hodnocení o 8 procentních bodů). K mírnému zhoršení došlo i v případě přísnosti zákonů na ochranu životního prostředí (zvýšení podílu negativního hodnocení o 4 procentní body), čímž se toto hodnocení vrátilo zpět na úroveň z roku 2016. Ostatní změny se pohybují v rámci statistické chyby.

Další otázka výzkumu se zaměřila na chování domácností respondentů vzhledem k životnímu prostředí. Více než čtyři pětiny (85 %) domácností vždy nebo často třídí běžný odpad. Více než tři čtvrtiny (78 %) domácností vždy nebo často třídí rovněž nebezpečný odpad. Tři pětiny domácností (59 %) vždy nebo často šetří energiemi a vodou z důvodu ochrany životního prostředí a obdobně velká část (58 %) vždy nebo často

nakupuje potraviny lokálního původu. Podstatně méně domácností, necelá třetina (32 %), vždy nebo často nakupuje výrobky šetrné k životnímu prostředí. Pětina domácností vždy nebo často omezuje z důvodu ochrany životního prostředí jízdy autem (21 %) a nakupuje biopotraviny (20%). Faktorová analýza zjistila, že se uvedené položky rozpadají do dvou dimenzí: třídění obojího odpadu vytvořilo jeden faktor, zbylé položky pak faktor druhý. Za pozornost stojí, že chování domácností není nijak propojeno s hodnocením situace v ochraně životního prostředí. Vlastní omezení jízdy auty nesouvisí s hodnocením zatíženosti automobilovou dopravou, položky zjišťující chování vlastní domácnosti nekorelují s chováním občanů k životnímu prostředí, šetření energií a vodou v domácnosti nekoreluje s úsporností občanů.

[Výsledky výzkumu veřejného mínění zde.](#)

Tisková zpráva CVVM (redakčně kráceno)

Laureátem prestižní ceny Josefa Vavrouška se stal Ludvík Kunc, zoolog, publicista a tvář ochrany rysů

Cenu Josefa Vavrouška za dlouhodobý přínos pro zdravé životní prostředí a udržitelný rozvoj dnes vpozdvečer převzal zoolog, publicista, výtvarník a také iniciátor Rysích a Vlčích hlídek Ludvík Kunc. Zařadil se tak do společnosti dřívějších laureátů, kterými jsou bývalí ministři životního prostředí Bedřich Moldan, Ivan Dejmal nebo Martin Bursík či vědci a akademici Josef Fanta, Hana Librová nebo Igor Míchal. Ludvík Kunc cenu získal především za svou dlouholetou a úspěšnou práci na ochraně rysa ostrovida nejen v České republice, ale v celé Evropě.

Působil až do svých 70 let v ZOO Ostrava, celkem 43 let. Od konce 60. let stál u zrodu dlouhodobého projektu zaměřeného na návrat rysa ostrovida do několika oblastí v Evropě, odkud tato šelma před desítkami let vymizela. Na Slovensku, kde se rysy legálně lovili, byli odchyceni. Prošli ostravskou karanténou a vraceli se zpět do přírody Německa, Slovinska, Francie, Rakouska, Itálie a Švýcarska. Osobně se vypouštění rysů do volné přírody většinou nemohl sám Ludvík Kunc z politických důvodů účastnit.

Práce v ostravské zoo poskytla Ludvíku Kuncovi možnost nahlédnout do každodenního života rysů a zkoumat jejich chování i způsob života. Ludvíkovi Kuncovi se do péče dostalo osiřelé rysí kotě Sixi a Ludvík mu byl 13 let pečovatelem i parťákem. S rysem Sixim pořádal dlouhé výlety do lesů, nezděnáka za účelem filmování. Dokumentární filmy německé a rakouské produkce vzniklé díky Sixiho záběrům nemalou měrou přispěly ochraně rysů v těchto zemích. Své zážitky se zvířaty, výsledky pozorování i další poznatky popsal v osmi publikacích.

Cena Josefa Vavrouška má již více než dvacetiletou historii. Je udělována každoročně za dlouhodobý přínos a konkrétní činy pro ochranu životního prostředí a prosazování udržitelného rozvoje. Cenu založila v roce 1996 Nadace Charty 77 na památku někdejšího federálního ministra životního prostředí z let 1990 až 1992 Josefa Vavrouška, který tragicky zahynul v roce 1995 při pádu laviny ve slovenských Roháčích. Josef Vavroušek byl jedním z hlavních představitelů konceptu trvale udržitelného života nejen u nás, ale i v rámci celé Evropy a výraznou autoritou na poli ochrany životního prostředí. Od roku 2014 udělování ceny převzala Nadace Partnerství.

Miroslav Kutal, expert na velké šelmy z Hnutí DUHA, řekl: „Ludvík je jeden z největších znalců velkých šelem v Česku. Pamatuji si dodnes na první setkání s ním v ostravské zoo a později na seminářích Vlčích hlídek v Beskydech. Nenápadně, skromně, ale vždy velmi poutavě vyprávěl příběhy o rysech a dalších

šelmách, založené na vlastních zážitcích a zkušenostech. Nebojí se mluvit o věcech bez obalu a dokáže motivovat řadu lidí k ochraně přírody.“

Podle tiskové zprávy Hnutí DUHA

ZELENÉ PERLY ZA ROK 2017

Výsledky ankety „Zelená perla 2017“

V časopise ALTERNATIVA, který vydávaly Děti Země, byly v roce 1992 poprvé publikovány materiály „Spolku krušnohorských ropáků“, z nichž vyplývá, že na Zemi dochází k dichotomii dvou vysoce vyspělých druhů – Homo sapiens sapiens (člověka moudrého) a Petroleus mostensis (ropáka bahnomilného). Celkem 90 členů nezávislé Komise ze 103 rozhodlo o vítězi 26. ročníku ankety „Ropák roku“ o anti ekologický čin (osoba, která se prosazováním nějaké stavby či záměru, vydáním rozhodnutí či budováním stavby nejvíce zasloužila o poškození životního prostředí) a 23. ročníku ankety „Zelená perla roku“ o anti ekologický výrok. Členy Komise jsou např. sociolog Jan Keller, ekologická ekonomka Naďa Johanisová či publicista Vladimír Just.

Minule jsme Vám představili výsledky „Ropáka“ a v tomto čísle Ďáblíka se zaměříme na „Zelenou perlu roku“.

Zelenou perlu 2017 získal

1) Ján Štuler, vládní zmocněnce pro jadernou energetiku (177 bodů)

„Cokoliv studujete, studenti a studentky, a cokoliv se učíte, co má souvislost s jadernou energetikou, je velice čestné, průzračné a potřebné, protože to patří k základním potřebám člověka vedle pitné vody, potravin a střechy nad hlavou.“

z přednášky „Národní akční plán rozvoje jaderné energetiky v ČR a jeho plnění“ na Katedře jaderné chemie FJFI ČVUT (3:40-4:05 minuta)

<https://slideslive.com/38901778/narodni-akcni-plan-rozvoje-jaderne-energetiky-v-cr-a-jeho-plneni> , 19. 5. 2017

Na dalších místech se umístili:

2) Jan Zahradník, zastupitel Českých Budějovic, zastupitel Jihočeského kraje a poslanec Poslanecké sněmovny P ČR (ODS) (152 bodů)

„Divočina bez člověka není možná.“

z diskuse o podobě NP Šumava v pořadu „Parlamentní volby 2017: Předvolební debata na téma zemědělství a životní prostředí“ (1:24:37-1:24:40 hodina)

<http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/11966400156-parlamentni-volby-2017/217411033281006-predvolebni-debata> (a také <https://www.youtube.com/watch?v=BqeClrS-HCE>) , 6. 10. 2017

3) Antonín Schubert, předseda Svazu obcí NP Šumava a starosta Modravy (126 bodů)

„Míra demagogie ekoaktivistické kampaně podporované některými vládními politiky, státními úředníky, vědci, herci, zpěváky a všemi veřejnoprávními médii, má svou historickou paralelu v roce 1938.“

z článku ŠUMAVA: Neetická kampaň ekologistů

http://neviditelnypes.lidovky.cz/sumava-neeticka-kampan-ekologistu-d5e-p-spolecnost.aspx?c=A170222_195653_p_spolecnost_wag , 24. 2. 2017

4) Dan Ťok, ministr dopravy (nezávislý za hnutí ANO) (112 bodů)

„Jsem přesvědčen, že výstavba dálnic je stoprocentně v souladu s ochranou krajiny.“

(z odpovědi na tvrzení, že Ministerstvo dopravy při plánování dopravních staveb nerespektuje ochranu životního prostředí, kterou pronesl při návštěvě Zlínského kraje, kde se k výstavbě připravuje dálnice D49 Hulín – Fryšták)
http://byznys.lidovky.cz/tok-dostavba-obchvatu-otrokovic-by-mela-zacit-pristi-rok-pe9-doprava.aspx?c=A170828_164449_In-doprava_mha#utm_source=rss&utm_medium=feed&utm_campaign=ln_byznys&utm_content=main,
28. 8. 2017

5) Miloš Zeman, prezident ČR (110 bodů)

„A když tam přišli dřevorubci, tyto dívky bránily dřevorubcům v pokácení těchto stromů. A místo toho, aby je tito dřevorubci přeřízli, pardon, mám tím samozřejmě na mysli ty stromy, nechápu, proč se smějete, aby je ti dřevorubci přeřízli, tak odešli.“

z projevu ke změně zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve verzi vrácené Senátem na téma účelnosti národních parků (tisk č. 501)
<https://www.psp.cz/eknih/2013ps/stenprot/055schuz/s055015.htm>, 21. 2. 2017

6) Tomáš Jirsa, starosta Hluboké nad Vltavou a senátor Senátu P ČR (ODS) (101 bodů)

„Prezident říká, že řešení je zrušit národní park. Má pravdu, kdyby tam nebyl národní park, příroda by se musela normálně chránit.“

(z odpovědi na otázku, co je potřeba udělat, aby na Šumavě byl živý les se zvířaty)
z rozhovoru Senát schválil Šumavský národní park pro lidi, Sněmovna pro vědce a ekologické aktivisty
<http://www.novarepublika.cz/2017/03/senat-schvalil-sumavsky-narodni-park.html>, 6. 3. 2017

7) Tomáš Jirsa, starosta Hluboké nad Vltavou a senátor Senátu P ČR (ODS) (78 bodů)

„Přečtěte si něco o filosofii divočiny, myslím, že se ten jejich žurnál jmenuje Sedmá generace. Je to filosofie, jako byl třeba komunismus. Pro ně je „divočina“ droga.“

(u odpovědi na otázku, kdo má zájem na tom, aby na Šumavě nic nerostlo)
z rozhovoru Senát schválil Šumavský národní park pro lidi, Sněmovna pro vědce a ekologické aktivisty
<http://www.novarepublika.cz/2017/03/senat-schvalil-sumavsky-narodni-park.html>, 6. 3. 2017

8) Miloš Zeman, prezident ČR (66 bodů)

„Zelení aktivisté se podle mého názoru vyznačují i tím, že někdy vymáhají tzv. výpalné, tzn. řeknou 'pokud nedostaneme sponzorský dar, podáme na vás žalobu'. Důkaz: Děti Země v čele s panem Patrikem podaly dvacet šest žalob na dostavbu dálnice D8 v Ústeckém kraji, takže tato dálnice trvala v patnáctikilometrovém úseku asi dvacet let.“

z projevu při návštěvě zastupitelstva Jihomoravského kraje v pořadu „Zavřel bych aktivisty do rezervací bez vody a elektřiny, prohlásil prezident“ (3:59-4:33 minuta)
<https://www.seznam.cz/zpravy/clanek/zavrel-bych-aktivisty-do-rezervaci-bez-vody-a-elekriny-prohlasil-prezident-32136>, 29. 5. 2017

9) Miloš Zeman, prezident ČR (60 bodů)

„Přál bych si, aby lidé, kteří mnohdy nikdy nebyli na Šumavě, pochopili, že se jedná o místo pro lidi a datel tříprstý a tetřev hlušec z těchto míst z uschlého lesa, dávno zmizeli.“

z článku Šumava má být pro lidi, tetřev i datel už zmizeli, řekl Zeman na jihu Čech
https://budejovice.idnes.cz/prezident-sumava-milos-zeman-jizni-cechy-narodni-park-tetrev-datel-1fl-budejovice-zpravy.aspx?c=A170612_120641_budejovice-zpravy_khr, 12. 6. 2017

10) Jan Zahradník, zastupitel Českých Budějovic, zastupitel Jihočeského kraje a poslanec Poslanecké sněmovny P ČR (ODS) (52 bodů)

„Na Šumavě a vůbec všude vládnou aktivisté.“

z projevu ke změně zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve verzi vrácené Senátem na téma účelnosti národních parků (tisk č. 501)

<http://www.psp.cz/eknih/2013ps/stenprot/055schuz/s055022.htm#r2> , 21. 2. 2017

11) Libor Lukáš, předseda spolku Sdružení pro rozvoj dopravní infrastruktury na Moravě, z. s., zastupitel obce Pitín a zastupitel Zlínského kraje (ODS) (45 bodů)

„Jednoznačně je třeba v ČR snížit míru byrokracie, prosadit a používat selský rozum a „hrstce kazisvětů“ shromážděných v různorodých „nezávislých“ občanských spolicích, které však nemají vůbec žádnou zodpovědnost, neumožnit nadužívání občanských svobod, rozpínavost a nekonečné brojení proti všemu a proti všem.“

z článku „Ekoterorista“ přímo z Čunkova úřadu blokuje stavbu dálnice. Exhejtman toho má dost a prozradil nám čerstvé zprávy

<http://www.parlamentnilisty.cz/arena/rozhovory/-Ekoterorista-primo-z-Cunkova-uradu-blokuje-stavbu-dalnice-Exhejtman-toho-ma-dost-a-prozradil-nam-cerstve-zpravy-491461> , 9. 6. 2017

11) Alena Nohavová, poslankyně Poslanecké sněmovny P ČR (KSČM) (45 bodů)

„Poslední poměrně suchá léta situaci na Šumavě zhoršila a o vodu přišel i pramen Vltavy, což všichni ekoaktivisté, přestože to viděly tisíce návštěvníků, vesele popírají, a to s odůvodněním, že je ucpaný.“

z projevu ke změně zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve verzi vrácené Senátem na téma účelnosti národních parků (tisk č. 501)

<http://www.psp.cz/eknih/2013ps/stenprot/055schuz/s055187.htm#r6> , 1. 3. 2017

11) Dan Ťok, ministr dopravy (nezávislý za hnutí ANO) (45 bodů)

„Když jsme otevírali dálnici D8, tak bylo řečeno, že díky konání pana Patrika a jeho organizace Děti Země se ta dálnice zbrzdila a celá se stavěla 35 let.“

z tiskové konference ministra dopravy Dana Ťoka s generálním ředitelem ŘSD ČR Janem Kroupou s názvem Děti Země účelově blokují výstavbu bezpečnějších dálnic a škodí lidem (5:27-5:43 minuta)

<http://www.mdcr.cz/Media/Media-a-tiskove-zpravy/Ministr-dopravy-Dan-Tok-Spolek-Deti-zeme-udajne-c?returl=/Media> , 27. 7. 2017

12) Vojtěch Filip, poslanec Poslanecké sněmovny P ČR a předseda ÚV KSČM (41 bodů)

„Souhlasím, že je potřeba chránit naši krajinu, již ubližují mnozí, a to včetně tzv. ochránců přírody.“

z článku O Národním parku Šumava je třeba jednat dál

<https://www.kscm.cz/aktualne/aktuality/o-narodnim-parku-sumava-je-treba-jednat-dal> , 19. 4. 2017

13) Petr Zimmermann, expert ODS pro zdravotnictví a v letech 2000-8 hejtman Plzeňského kraje (ODS) (40 bodů)

„Divočina“ na Šumavě je jen romantickou iluzí zelených, u těch mazanějších pak přímo nástrojem moci a ohlupování lidí. Nástrojem zelené totality.“

z článku Divočina na Šumavě jako nástroj totality

<https://www.ods.cz/clanek/13246-divocina-na-sumave-jako-nastroj-totality> , 1. 3. 2017

14) Vladimír Puchalský, primátor Přerova (Společně pro Přerov) (30 bodů)

„Miroslav Patrik a Děti Země naprosto falešně předstírají používání subjektivních práv a důsledkem toho je téměř šikana Přerova, Přerovanů a Přerovska.“

(ke sporu o trasování dálničního obchvatu Přerova) z článku Děti Země dál usilují o změnu trasy dostavby D1 u Přerova, podaly žalobu

https://olomouc.idnes.cz/dostavba-dalnice-d1-prerov-deti-zeme-zaloba-ministerstvo-zmena-trasy-dluhonice-19b-olomouc-zpravy.aspx?c=A171206_368984_olomouc-zpravy_stk, 15. 12. 2017

15) Antonín Schubert, předseda Svazu obcí NP Šumava a starosta Modravy (26 bodů)

„Novela zákona je vítězstvím lži, demagogie, partikulárních zájmů a honu na voliče nad pravdou a skutečnou ochranou přírody.“

z článku Zimola k zákonu o národních parcích: Čelili jsme výhrůžkám

https://www.denik.cz/z_domova/zimola-k-zakonu-o-narodnich-parcich-celili-jsme-vyhruzkam-201703011.html

1. 3. 2017

16) Dan Ťok, ministr dopravy (nezávislý za hnutí ANO) (20 bodů)

„Jako ministr dopravy jsem se stal ropákem roku a jsem na to hrdý. Na rozdíl od různých rádobyochránců chci chránit nejen mravence a brouky, ale také živočišný druh jménem člověk.“

z článku Předvolební anketa MF DNES, Mladá fronta Dnes-Karlovarský kraj, 14. 10. 2017

Z tiskové zprávy Děti Země

Rekonstrukce státu v poločase

V roce 2013 se dvacítká nevládních organizací zavázala k rekonstrukci státu. Během 4 let prosadili občané zapojení do rekonstrukce 5 z 9 protikorupčních opatření, která podle odborníků zmenšují prostor pro korupci a klientelismus ve státní správě. A co dál? Nový plán řešilo plénum platformy Rekonstrukce státu, kde se sešli všichni zástupci členských organizací. Schválili, že rekonstrukci státu je potřeba dotáhnout do konce.

Garanti Rekonstrukce státu (Frank Bold, Oživení, Otevřená společnost, Naši politici a EconLab) na začátku uvedli, že je potřeba i dál prosazovat z pozice občanů zákony, které omezí zneužívání moci a plýtvání veřejnými penězi. Politici totiž snadno mohou demontovat jednotlivé zákony, jejichž úspěch spočívá často v detailech.

Další osud zákonů i mantinely vládnutí

Nová „rekonstrukční“ strategie pro příští roky proto počítá se 3 pilíři. Prvním je hlídání už prosazených protikorupčních opatření a vyhodnocování toho, jak fungují v praxi. Druhým je prosazení dalších opatření – třeba rejstřík koncových vlastníků firem, kteří čerpají veřejné peníze nebo férové soutěžení zakázek malého rozsahu. Třetím pilířem je hlídání Mantinelů demokracie. Nezávislí experti a široká veřejnost vyzvali vládu, aby dodržovala demokratické principy. Strategický plán na rok 2018 a 2019 schválili všichni členové pléna.

Rekonstrukce státu má dva nové členy

Rekonstrukce státu funguje už pět let. Někteří členové během této doby zanikli (Inventura demokracie, Brnění) nebo omezili svoje působení (Kohovolit.eu, Pražské forum, Iuridicum Remedium). Objevila se ale také nová protikorupční krev. Do Rekonstrukce vstoupil Hlídač státu a jeho předseda Michal Bláha se stal jedním z garantů projektu. Rekonstrukci s Michalem dlouhodobě spojoval zájem o registr smluv. Mezi členské organizace přibyla také iniciativa Kristýny Bašné Platy top úředníků, která se věnuje právu na informace. Původně jednorázový projekt tak pokračuje a zůstává nejsilnější lobbistickou aktivitou občanů

vůči politikům. Více o něm: <https://www.rekonstrukcestatu.cz/cs>.

za tým Rekonstrukce státu mluvčí Tereza Křištofová

P.S.: Calla aktivity Rekonstrukce státu podporuje.

Úmluva o ekologické demokracii slaví dvacetiny

Dvacet let po svém schválení zůstává Aarhuská úmluva stále unikátní pojistkou prosazování práva na zdravé životní prostředí. Mezinárodní dohoda OSN, přijatá v červnu 1998 v dánském městě Aarhusu, dává lidem v Evropě a bývalém Sovětském svazu právo na informace, účast v rozhodování a právo na nezávislý soud.

Hlavně v zemích, které mají dlouhodobé problémy s dodržováním lidských práv a vymahatelností práva, představuje úmluva mezinárodní oporu. Jejich vlády jsou povinny předkládat pravidelné zprávy o dodržování Aarhuské úmluvy a lidé se mohou obracet na nezávislý výbor. Ten do dnešního dne projednal bezmála padesát stížností, které v řadě případů napomohly k prosazení kvalitnějších zákonů nebo zajistily jejich dodržování.

“Ve střední Evropě se Aarhuská úmluva ukazuje jako důležitý nástroj ve chvíli, kdy vlády zemí Visegrádu sahají k represím proti občanské společnosti a omezují demokratický prostor,” uvádí předseda Arniky Martin Skalský s tím, že v poslední době nabývá ochrana ekologických aktivistů proti represím a násilí na významu. Proto organizace před rokem spustila webové stránky, které na perzekuce upozorňují.

Česká republika přistoupila k dokumentu Evropské hospodářské komise OSN hned na počátku a dlouhé roky patřila k zemím, kde veřejnost měla značné možnosti vstupovat do věcí veřejných. I tak se ale občas objevovaly kauzy vyloučení občanů z rozhodování. Situace se výrazně změnila v loňském roce s novelou stavebního zákona. Na návrh skupiny poslanců ČSSD vedených Jaroslavem Foldynou byla přijata úprava, která od 1. ledna tohoto roku vyloučila širší veřejnost ze všech územních i stavebních řízení. Kromě toho také omezila rozsah staveb, u nichž se hodnotí dopady na životní prostředí.

“Přes spolky a nevládní organizace měla veřejnost možnost, aby se ke stavbám v okolí vyjadřovala. Spolky mohly být účastníkem stavebního nebo územního řízení. To se nyní ruší,” kritizovala tehdy legislativní změnu senátorka Jitka Seitlová.

Úmluva byla podepsána 25. června 1998 v dánském městě Aarhus a v platnost vstoupila o tři roky později. Za Českou republiku připojil svůj podpis tehdejší ministr životního prostředí Martin Bursík. Následně, 6. července 2004, byla úmluva ratifikována s účinností od října téhož roku. K dnešnímu dni je pod dokumentem podepsáno 46 států a Evropská unie. Dosud neratifikovalo Lichtenštejnsko a Monako, zatím posledními státy jsou Island a Švýcarsko.

Tisková zpráva Arniky (redakčně kráceno)

ZAOSTŘENO ENVIROSKOPEM

Vybrali jsme pro vás ze 400 různých tipů na výlety po Jihočeském kraji, které všechny najdete v databázi Envirooskop na webu www.envirooskop.cz. Jeho zpracovatelem je jihočeská Krajská síť environmentálních center KRASEC.

Vimperký quest (lat: 49.0523, lon: 13.7724)

Vyvezte svou rodinu na interaktivní procházku - quest neboli hledačku po zajímavostech a krásách města Vimperk.

Questingová trasa o délce 2 300 m s příznačným názvem "Od kořenů ke korunám" se tematicky dotýká stromů. Nachází se na ní celkem 10 zastavení. K projití potřebujete tištěného průvodce, tužku a dobrou náladu. K jednotlivým zastavením naleznete v průvodci veršovaný text, který se zmiňuje o přírodních, kulturních i historických souvislostech a otázku, jejíž zodpovězení je potřeba pro vyluštění tajenky. Na konci trasy a v případě úspěšného vyluštění si můžete vyzvednout "poklad" (drobnou odměnu)

v Turistickém informačním středisku ve Vimperku.

Na questingové trase můžete navštívit a prohlédnout si mnoho zajímavostí, jako jsou zrekonstruované historické domy na náměstí Svobody, srubové domy z 18. století, městský park s kašnou a s mnoha druhy listnatých i jehličnatých dřevin, hřbitovní kostel Sv. Bartoloměje a kapli Čtrnácti pomocníků, [Vimperké arboretum](#) a mnoho dalších. Dominantu města tvoří hrad a zámek, v jehož těsné blízkosti se nachází zřícenina hradu Haselburg nebo Černá brána. V areálu zámku můžete také navštívit Vimperké muzeum s expozicemi historie knihtisku, sklářství a základními informacemi o Národním parku Šumava.

Na trase questu se nalézá velký městský park a několik dalších míst určených k odpočinku (arboretum, zámecké nádvoří). Občerstvit se a nabrat síly můžete v místních kavárnách, cukrárnách, hospůdkách a restauracích. Vaše ratolesti se mohou po cestě vyřádit na velkém dětském a dopravním hřišti.

Časová náročnost: 2 hodiny

Povaha terénu: Celá trasa Vimperkého questu vede po dlážděných a asfaltových chodnících, pouze částí arboreta vedou pěšiny. Pokud se na trasu vypravíte s kočárkem, bude potřeba pomoci u dvojích schodů, které se na trase vyskytují. Celkově je však trasa zcela nenáročná.

Dostupnost: Automobil můžete zaparkovat v centru Vimperka na náměstí Svobody, kde se zároveň nachází začátek questingové trasy. Autobusové nádraží Vimperk se nachází cca 1,3 km a vlakové nádraží Vimperk cca 1,6 km od tohoto náměstí. Z autobusového nebo vlakového nádraží se dejte po červené a žluté turistické trase směrem do centra. Na konci městského parku pokračujte dle ukazatelů až na náměstí Svobody.

Otevírací doba (doporučujeme ověřit): Otevírací hodiny Turistického informačního střediska ve Vimperku: Po – Pá: 09.00 – 11.30 a 12.30 – 16.00

Kontakt: ZO ČSOP Šumava, Hraničářská 38, 385 01 Vimperk, info@csopsumava.cz, telefon: 777 812 835

Materiály: Průvodce s mapou trasy a veršovanými texty s otázkami, kterého je potřeba si vytisknout, naleznete na webových stránkách ZO ČSOP Šumava www.csopsumava.cz nebo na webových stránkách města Vimperk www.vimperk.cz .

[Odkaz na lokalitu na stránce Envirokopu.](#)

Vybral pro vás Edvard Sequens

POZVÁNKY NA AKCE

Užijte si prázdniny! S pozvánkami přijdeme zase ke konci prázdnin.

Zpravodaj **Ďáblík** pro své členy a přátele vydává:

Calla – Sdružení pro záchranu prostředí

Naše adresa: Fráni Šrámka 35, 370 01 České Budějovice

Telefony: 384 971 930, 387 311 381 • **Fax:** 384 971 939

E-mail: calla@calla.cz • **Internet:** <http://www.calla.cz> • **Calla** je také na **Facebooku**

Naše konto: 3202800544 / 0600 GE Money Bank, pob. České Budějovice

IČO: 62536761

Uzávěrka dalšího čísla je do 20. července. Články posílejte na edvard.sequens@calla.cz.

Databázi odběratelů spravuje Romana Panská. Chcete-li se přihlásit k pravidelnému odběru **Ďáblíka**, pište na calla@calla.cz.

Nechcete-li naopak dostávat tento zpravodaj, napište nám a my Vás vymažeme z adresáře.

Všechna starší čísla občasníku Ďáblík najdete na webových stránkách Cally.

Líbil se Vám Ďáblík? Pomozte nám s jeho šířením!

Pošlete ho svým přátelům s nabídkou na pravidelný odběr do e-mailové schránky.

Můžete nám také přispět na vydávání.

Použijte číslo účtu 3202800544 / 0600 a variabilní symbol: 111.

Děkujeme!